

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
5625-10

meddelad i Stockholm den 24 maj 2011

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 6 juli 2010 i mål nr 5435-09, se bilaga

SAKEN

Sjukpenning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens dom och fastställer länsrättens dom. Försäkringskassan anför bl.a. följande. Frågan i målet är vad som krävs för att avsteg ska kunna göras från principen att den försäkrade, för att rätt till partiell sjukpenning ska föreligga, reducerar antalet timmar per dag i förhållande till sin normala arbetstid. Enligt Försäkringsöverdomstolens praxis kan en arbetstidsförläggning som innebär att

Dok.Id 105838

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

den försäkrade vissa dagar arbetar mer än vad som är förenligt med den partiella sjukpenningen, godtas endast om arbetstidsförläggningen kan anses främja den försäkrades rehabilitering och är medicinskt motiverad. Dessutom krävs att den försäkrade inte genomsnittligt arbetar mer än vad som är förenligt med den partiella sjukpenningen (FÖD 1986:11 och FÖD:s mål nr 832-1984). Den överklagade domen reser frågan om denna praxis fortfarande gäller.

AA arbetar som lärare och var under den aktuella tiden, den 13 maj – den 9 juni 2008, sjukskriven till en fjärdedel. Hon hade förlagt sin arbetstid så att hon var ledig en dag i veckan. Räknat på en vecka arbetade hon inte mer än tre fjärdedelar av heltid. Man kan inte av dr BBs utlåtande dra slutsatsen att AAs förläggning av sin arbetstid främjar hennes rehabilitering. Enbart det förhållandet att en läkare bedömer att arbetstidsförläggningen påverkar hennes arbetsprestation positivt innebär inte heller att den är medicinskt motiverad. AA kan inte beviljas en fjärdedels sjukpenning eftersom hon inte har reducerat antalet timmar per dag i förhållande till sin normala arbetstid.

AA bestrider bifall till överklagandet. Hon anför bl.a. följande. Att hon förlade en stor del av sin sjukskrivning till en dag mitt i veckan var avgörande för att hon skulle klara av att arbeta och på sikt tillfriskna. Sedan ett och ett halvt år tillbaka arbetar hon heltid.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Lagrum

Enligt 3 kap. 7 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring utges sjukpenning vid sjukdom som sätter ned den försäkrades arbetsförmåga med minst en fjärdedel. Av tredje stycket framgår att vid bedömningen av om arbetsförmågan är nedsatt ska beaktas om den försäkrade på grund av sjukdomen är ur stånd att utföra sitt vanliga eller annat lämpligt arbete som arbetsgivaren tillfälligt erbjuder den anställde. Om den försäkrade på grund av sjukdomen behöver avstå från förvärvsarbete under minst en fjärdedel av sin normala

arbetstid en viss dag, ska hans eller hennes arbetsförmåga anses nedsatt i minst motsvarande mån den dagen.

Lagen om allmän försäkring har upphävts men är enligt 1 kap. 3 § lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken tillämplig i målet. Regler motsvarande dem i 3 kap. 7 § första och tredje styckena lagen om allmän försäkring finns nu i 27 kap. 2, 45 och 46 §§ socialförsäkringsbalken.

Utredningen i målet

AA arbetar som lärare. Vid heltidsarbete har hon en schemalagd arbetstid på 35 timmar per vecka och tio timmars förtroendetid. Under i målet aktuell period var hon sjukskriven med en fjärdedel. Arbetstiden förlades i samråd med arbetsgivaren under sjukskrivningsperioden så att hon måndagar och tisdagar arbetade sju timmar per dag, torsdagar åtta timmar och fredagar fyra timmar och en kvart. Hon var ledig på onsdagar. Det har inte ifrågasatts i målet att AA endast arbetat tre fjärdedelar av heltid i veckan under den aktuella perioden.

Av ett läkarutlåtande om hälsotillstånd utfärdat av dr BB, specialist i psykiatri, den 15 februari 2008 framgår att AA klarar av att arbeta 75 procent men inte på heltid. Enligt BBs bedömning torde AA behöva den avlastning det innebär att vara ledig en dag i veckan för att kunna klara sitt arbete nöjaktigt under resterande tid.

Försäkringsläkaren och specialisten i allmänmedicin CC gör i ett yttrande den 11 april 2008 bedömningen att AAs arbetsförmåga inte är nedsatt med 25 procent på grund av sjukdom mot bakgrund bl.a. av att hon i stort sett arbetar fulla arbetsdagar under större delen av veckan.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Rätten till sjukpenning vid deltidssjukskrivning förutsätter i princip att den försäkrade minskar sin normala arbetstid i motsvarande mån varje dag. Enligt praxis har avsteg gjorts från denna princip och sjukpenning utgått till deltidssjukskriven försäkrad trots att arbetstiden vissa dagar inte minskat. Som krav för att en sådan förläggning av arbetstiden ska godtas har då ställts upp – förutom att den arbetade tiden genomsnittligt inte överstiger vad sjukskrivningsgraden kräver – att arbetstidsförläggningen ska främja den sjukskrivnes rehabilitering och vara medicinskt motiverad (FÖD 1986:11).

AA hade i samråd med sin arbetsgivare förlagt sin fjärdedelssjukskrivning på så sätt att hon var ledig varje onsdag. Hon har uppgett att vila en dag mitt i veckan var en förutsättning för att hon skulle orka arbeta torsdag och fredag. Detta vinner också stöd av dr BBs utlåtande. Det finns enligt Högsta förvaltningsdomstolens uppfattning inte anledning att ifrågasätta dessa uppgifter. Den arbetsfria dagen mitt i veckan synes alltså ha varit en förutsättning för att AA, med de sjukdomsbesvär hon hade, skulle ha förmåga att arbeta tre fjärdedelar av normal arbetstid under den aktuella perioden.

Frågan är då om den förläggning av arbetstiden som är aktuell i målet berättigar till sjukpenning.

Möjligheterna att kunna ge ut en fjärdedels och tre fjärdedels sjukpenning infördes för att förbättra förutsättningarna för yrkesinriktad rehabilitering och påskynda återgången i arbete (prop. 1989/90:62 Bilaga 1 s. 18 ff.). I ett senare lagstiftningsärende betonas vikten av att den försäkrades arbetsförmåga tas till vara trots sjukdom och att deltidssjukskrivning därför bör användas i ökad utsträckning (prop. 2002/03:89 s. 20 ff.).

Reformerna på sjukförsäkringsområdet talar således för att principen att rätt till partiell sjukpenning kräver att den försäkrade reducerar sin arbetstid varje dag i förhållande till sin normala arbetstid inte ska tillämpas alltför strikt. Sådana

Mål nr
5625-10

faktorer som arbetsförhållandena och sjukdomens art kan enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening behöva vägas in i bedömningen. Sjukpenning bör – under förutsättning att den sammanlagda arbetstiden under en begränsad period inte överstiger vad som är förenligt med deltidssjukskrivningen – kunna utgå när arbetstidsförläggningen syftar till att ta till vara den arbetsförmåga som den försäkrade har och är medicinskt motiverad.

AA har inte arbetat mer än tre fjärdedelar av sin normala veckoarbetstid. BBs utlåtande får anses visa att förläggningen av arbetstiden varit medicinskt motiverad. Hon är således berättigad till en fjärdedels sjukpenning. Försäkringskassans överklagande ska därför avslås.

Mats Melin

Karin Almgren

Nils Dexe

Anita Saldén Enérus

Helena Jäderblom

Emma Rönström

Föredragande justitiesekreterare

Avd. I

Föredraget 2011-05-04